

Skatteprosess

Publisert: 28.02.2017 kl 01:23

Oppdatert: 18.02.2022 kl 10:08

Manglende overholdelse av frister kan innebære at skattesaker og saker om merverdiavgift ikke kan kreves endret, selv om vedtakene er klart uriktig og angår store beløp eller har annen vesentlig betydning. Skatteforvaltningsloven trådte i kraft 1. januar 2017.

Skatteforvaltningsloven omhandler forvaltningsreglene på skatte- og avgiftsområdet. Loven erstattet den tidligere ligningsloven, i tillegg til en rekke skatteforvaltningsregler i regelverket for andre skattearter som omfattes av loven.

[Frist for å levere skattemelding](#) [Frist for klage på skattefastsetting](#) [Klageorganer](#) [Søksmålsfrist i skattesaker](#) [Søksmålsfris](#)

Frist for å levere skattemelding

Fristen for levering av skattemelding for personlig næringsdrivende og selskaper er 31. mai. Alle næringsdrivende omfattes av plikten til å levere skattemeldingen elektronisk. Skattemeldinger som leveres på papir vil bli ansett som ikke levert. Bedrifter med enkle skatteforhold kan levere skattemeldingen med Næringsrapport skatt. I 2022 skal de aller fleste næringsdrivende sende inn skattemeldingen på et "standardisert digitalt format". Dette er bestemt i en forskriftsendring som trådte i kraft fra 1. januar 2021.

Reglene om forsinkelsesavgift i ligningsloven er opphevet, og erstattet med regler om tvangsmulkt i skatteforvaltningsloven. Overholdes ikke den ovennevnte fristen, vil det bli ilagt tvangsmulkt. Samlet tvangsmulkt for å fremtvinge opplysninger som skal gis i skattemeldingen kan ikke overstige 50 ganger rettsgebyret.

Ligningslovens regler om skjønnsligning ved manglende og mangelfull skattemelding mv. er opphevet og erstattet av regler om skjønnsfastsetting i skatteforvaltningsloven. Leveres ikke skattemelding, næringsoppgave eller interprisingsdokumentasjon, vil skattemyndighetene fastsette det faktiske grunnlaget for skattefastsettingen ved skjønn. Det samme gjelder dersom de leverte skattemeldinger ikke gir et forsvarlig grunnlag å bygge fastsettingen på. Skattemyndighetene kan i tillegg ilegge tilleggsskatt. Tilleggsskatt beregnes med 20 prosent av den skattemessige fordelen som er eller kunne ha vært oppnådd.

Satsen skal være 10 prosent når de uriktige eller ufullstendige opplysningene gjelder opplysninger som også er gitt av tredjeparter. I enkelte tilfeller kan skattemyndighetene ilegge skjerpet tilleggsskatt med 20 eller 40 prosent av den skatten som er eller kunne vært unndratt. Skjerpet tilleggsskatt kommer på toppen av ordinær tilleggsskatt.

Frist for klage på skattefastsetting

Skattyter kan selv endre skatteoppgjøret i tre år etter leveringsfristen for skattemeldingen.

Fristen for å klage på skattefastsettingen er seks uker etter at melding om vedtaket har kommet fram til skattyter. Det er adgang for skattekontoret til å gi utsettelse med klagefristen. Forutsetningen er at det søkes om dette innen klagefristens utløp. I de tilfeller klageren ikke har overholdt klagefristen på seks uker, kan skattemyndighetene likevel behandle klagen etter reglene i skatteforvaltningslovens kapittel 13. Dersom det har gått mer enn et år siden det påklagede vedtaket ble fattet, kan ikke klagen behandles etter klagereglene i [kapittel 13](#). Fristen er absolutt, og det er ikke adgang til å gi utsettelse på denne fristen. En klage som kommer inn etter at ettårsfristen er utløpt, skal behandles som en anmodning om at skattemyndighetene tar opp saken til endring av eget tiltak etter [kapittel 12](#).

Utenlandske aksjonærer som betaler kildeskatt på mottatt aksjeutbytte fra norske aksjeselskaper har særlige klage- og

søksmålsfrister. Ved endring av fastsatt skatt gjennom endringsmelding fra det utdelende selskap, må endringsmeldingen ha kommet frem til skattemyndighetene innen tre måneder etter leveringsfristen for meldingen om trekk, men likevel senest 31. desember i året da utbyttet ble utbetalt, eller det tidligere tidspunktet da det oppsto adgang for den utenlandske aksjonæren til å få utbyttet utbetalt.

Den som skal foreta skattetrekk ved utbetaling av renter eller vederlag for bruk av eller retten til å bruke immaterielle rettigheter (royalty) eller skip, fartøy, rigger mv., fly og helikopter skal levere melding om foretatt skattetrekk. Melding om trekk skal leveres senest syv dager etter at trekk er foretatt. Trekkmeldingen kan endres. Fristen endring er tre år etter utløpet av året som skatten er fastsatt for.

I de tilfeller der skattyters melding er fraveket uten lovbestemt varsel, er klagefristen også 6 uker etter at meldingen er kommet fram til skattyter. Dersom klageren er avhengig av å få opplysninger fra skattemyndighetene for å klage, kan klageren levere klage innen seks uker etter at skattemyndighetene har sendt de nødvendige opplysningene.

For endringssaker er klagefristen i utgangspunktet seks uker regnet fra det tidspunkt melding om enkeltvedtaket har kommet fram til klageren. Skattemyndighetene kan imidlertid angi utløpsdato for klagefristen i meldingen. Fristen må ikke være kortere enn de frister som ellers er bestemt. Det er vanligvis tilstrekkelig at klagen leveres pr. post på vanlig måte innen fristens utløp. Avsendere som ønsker å sikre klare bevis på at meldingen er levert postoperatør innen fristens utløp, vil se seg tjent med å sende meldingen rekommandert. Klagen kan også leveres elektronisk. Konsekvensen av at klagefristen ikke overholdes er at skattemyndighetene kan avise klagen (nekte å ta den til behandling).

Klageorganer

Skatteetaten består av to nivåer: Skattedirektoratet og skattekontoret som er inndelt i seks divisjoner med landsdekkende ansvar.

Gangen i skattesaker er som følger: Skattekontoret kan endre den skattepliktiges egenfastsetting og foreta fastsetting ved skjønn der det ikke foreligger egenfastsetting. Skattekontoret behandler også klager på fastsettingen i første instans.

Skatteklagenemnda er andre klageinstans. Den landsdekkende skatteklagenemnda erstattet de fem regionale klagenemndene samt Klagenemnda for utenlandssaker, Klagenemnda for storbedrifter og Klagenemnda for merverdiavgift. Innstillinger til Skatteklagenemnda utarbeides av Sekretariatet. Nemnda består videre av 51 ordinære medlemmer med variert erfaring og yrkesbakgrunn. De fleste medlemmene jobber enten som siviløkonomer, advokater eller revisorer. Lederen og nestlederen av nemnda skal være jurister og må ha fylt 25 år.

Søksmålsfrist i skattesaker

Den som har klageadgang over en avgjørelse skattemyndighetene har truffet etter skatteforvaltningsloven, kan reise søksmål om prøving av avgjørelsen. Søksmål som gjelder enkeltvedtak om skattefastsetting, må reises innen seks måneder etter at vedtaket ble sendt den skattepliktige. Søksmålsfristen gjelder for alle søksmål der det reelt sett er et vedtak om skattefastsetting som prøves, herunder saker hvor det kreves erstatning eller tilbakebetaling av for mye ilagt skatt.

Det forvaltningsorganet som har truffet et enkeltvedtaket kan imidlertid bestemme at søksmål om gyldigheten av vedtaket ikke skal kunne reises uten at adgangen til å klage over vedtaket er benyttet, og at klagen er avgjort av den høyeste klageinstansen som står åpen. Søksmål skal i alle tilfeller kunne reises når det har gått ett år fra klage første gang ble framsatt, og det ikke skyldes forsømmelse fra klagerens side at klageinstansens avgjørelse ikke foreligger. Forutsatt at klagen ble fremmet innen klagefristen, utløper søksmålsfristen ikke før klageinstansen har truffet avgjørelse i saken.

Etter skatteforvaltningsloven avbrytes søksmålsfristen ved klage til Sivilombudsmannen. Det er en forutsetning at søksmålsfristen ikke var utløpt før saken bringes inn for Sivilombudsmannen. Denne bestemmelsen er ny. Søksmålsfristen avbrytes likevel ikke dersom klagen ikke fører til en realitetsavgjørelse hos ombudsmannen og dette skyldes forsettlige forhold hos skattepliktig. Bestemmelsen er ment som en sikkerhetsventil i tilfeller hvor det er åpenbart at saken klages inn til ombudsmannen alene for å oppnå forlenget søksmålsfrist.

Søksmålsfristen avbrytes ved at stevning er avgitt til «postoperatør eller den telegraf- eller telefonstasjon eller offentlige tjenestemann som skal bringe skriftet frem» senest på frisdagen. Dette betyr at stevningen må være innlevert til postverket.

Fristen praktiseres strengt. I et tilfelle ble stevning innlevert i tinghusets postkasse på frisdagen etter kontortidens slutt.

Stevningen ble poststemplet inn av domstolen dagen etter, og var således for sent fremsatt. Hadde den vært innlevert i rød postkasse på frisdagen, hadde dette vært tilstrekkelig (forutsatt at dette kunne bevises enten ved poststempel eller vitne). Vi anbefaler derfor at stevning alltid sendes rekommandert.

Søksmålsfristen ved tvangsinnfordring

Det foreligger imidlertid en «reservemulighet» for å ta ut søksmål i skattesaker i visse tilfeller. Man har nemlig «alltid» anledning til å angripe en eventuell tvangsforføyning (utlegg, motregning mv.) av skattekravet fra kemnerens side, for å få prøvet avgjørelsens gyldighet. I slike tilfeller må man således unnlate å betale skattekravet for å avvente

kemnerens/kommunekassererens sikring av skattekravet ved utlegg eller motregning mv. Denne tvangsforføyning bringes så inn for namsretten med påstand om at utlegget er ulovlig fordi skattefastsettingen er ugyldig. For filialer av utenlandske foretak er denne «reservemuligheten» normalt ikke en mulighet, idet kemneren i disse tilfellene vanligvis retter tvangsforføyningen mot det utenlandske hovedforetaket.

Fristen for slik klage til namsretten er 3 måneder. På denne måten kan man få prøvet gyldigheten av den foretatte fastsettingen, selv om de normale klage- og søksmålsfristene er utløpt. KPMG Law Advokatfirma AS har på denne bakgrunn fått gjenopptatt en ligning 20 år tilbake og helt uavhengig av ligningslovens tidligere absolutte 10-årsfrist, se Høyesteretts kjennelse inntatt i Utv. 2009 s. 142.

Den vanlige søksmålsfristen på seks måneder gjelder heller ikke ved anmeldte skattekrav i et konkursbo. Skifteretten kan her prøve skattekravet som ledd i prøvingen av fordringen, eller alternativt overføre tvisten til ordinært søksmål etter *konkursloven* § 154.

Søksmålsfrister ved merverdiavgiftssaker og tollsaker

Klage over et vedtak om etterberegning av merverdiavgift følger nå de alminnelige reglene i skatteforvaltningsloven som også gjelder for ordinære skattevedtak. Det samme gjelder søksmålsfrister i merverdiavgiftssaker.

Har man oversittet fristen, kan det søkes om såkalt oppreisning etter reglene i *tvisteloven* §§ 16-12 til 16-14, men her er rettspraksisen svært streng. Etter utløpet av søksmålsfristen gjelder likevel fristen i *skattebetalingsloven* § 17-1 femte ledd i sak om tvangsfullbyrdelse eller midlertidig sikring, se avsnittet over om tilsvarende ordning som for skattesaker.

For å lese mer om KPMGs tjenester, [trykk her](#).

Om KPMG

Hold deg oppdatert

Redaktør for Verdt å vite

© KPMG AS and KPMG Law Advokatfirma AS, Norwegian limited liability companies and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.